

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА

від _____ 2017 р. № _____
Київ

Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів

Кабінет Міністрів України **п о с т а н о в л я є** :

1. Затвердити Порядок присудження наукових ступенів, що додається.
2. Установити, що для забезпечення захистів здобувачів наукових ступенів, які розпочали підготовку до набрання чинності Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. №261, спеціалізовані вчені ради утворені відповідно до Положення про спеціалізовану вчену раду, яке затверджене Наказом МОН від 14.09.2011 № 1059, продовжують свою діяльність до 1 січня 2019 відповідно до чинного на момент їх утворення законодавства.
3. Визнати Порядок присудження наукових ступенів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 і Положення про спеціалізовану вчену раду, яке затверджене Наказом МОН від 14.09.2011 № 1059 такими, що втратили чинність.
4. Ця постанова набирає чинності з дня її опублікування, крім пункту 3, який набирає чинності з 01 січня 2019 року.

Прем'єр-міністр України

В. ГРОЙСМАН

ПОРЯДОК

присудження наукових ступенів

Загальні питання

1. Цей Порядок регулює питання присудження наукових ступенів доктора наук і доктора філософії.

2. Ступінь доктора наук присуджується постійно діючою спеціалізованою вченою радою вищого навчального закладу чи наукової установи за результатами публічного захисту наукових досягнень у вигляді дисертації, або опублікованої монографії, або за сукупністю статей, опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях, перелік яких затверджується МОН України.

Ступінь доктора філософії присуджується постійно діючою або разовою спеціалізованою вченою радою вищого навчального закладу або наукової установи в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

3. Документом, що засвідчує присудження ступеня доктора наук або доктора філософії є відповідний диплом вищого навчального закладу (наукової установи). Зразок диплома доктора наук або доктора філософії затверджує вчена рада вищого навчального закладу (наукової установи). Вимоги до переліку інформації в дипломі затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Спеціалізовані вчені ради

4. Спеціалізовані вчені ради створюються вищими навчальними закладами (науковими установами), які отримали ліцензію МОН на підготовку здобувачів вищої освіти на третьому, освітньо-науковому рівні вищої освіти за відповідною спеціальністю, та мають чинний сертифікат акредитації відповідної освітньо-наукової програми підготовки від Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Склад спеціалізованої вченої ради затверджує вчена рада вищого навчального закладу (наукової установи). Вищий навчальний заклад (наукова установа) зобов'язаний надіслати повідомлення Національному агентству із забезпечення якості вищої освіти про затверджений (змінений) склад спеціалізованої вченої ради відповідно до строків визначених цим Порядком.

5. Основним завданням спеціалізованих вчених рад є атестація здобувачів наукових ступенів шляхом публічного захисту їх наукового здобутку (дисертації, монографії, сукупності статей), як свідчення належного наукового рівня їх підготовки.

6. Вищий навчальний заклад (наукова установа), у якому за основним місце роботи працює не менше 12 докторів наук за однією спеціальністю, має право сформувати постійно діючу спеціалізовану вчену раду за цією спеціальністю. Для виконання цієї вимоги, статус вченого вважається прирівняний до доктора наук за спеціальністю, якщо у цього вченого є диплом доктора наук або атестат професора за цією спеціальністю відповідно до чинного переліку спеціальностей (прирівняної спеціальності за чинною таблицею відповідності), або вчений є доктором наук та автором (спів-автором) не менше трьох статей за цією спеціальністю, опублікованих впродовж останніх 5 років у рецензованих фахових виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз Scopus або Web of Science Core Collection.

Склад постійно діючої спеціалізованої вченої ради формується за конкурсом, відповідно до порядку, який затверджує вчена рада вищого навчального закладу (наукової установи). Не

менше третини і не більше половини членів постійно діючої спеціалізованої вченої ради можуть бути співробітниками вищого навчального закладу (наукової установи), в якій сформована відповідна рада. Члени постійно діючої спеціалізованої вченої ради обираються на 5 річний строк. Наукові інтереси (відповідно до публікацій за попередніх 5 років) членів постійно діючої спеціалізованої вченої ради повинні відображати різні спеціалізації в межах відповідної спеціальності. Вищий навчальний заклад (наукова установа) щорічно публікує інформацію про проблематику наукових робіт, які можуть бути прийняті до захисту у відповідній постійно діючій спеціалізованій вченій раді.

Постійно діюча спеціалізована вчена рада формується із 12-20 докторів наук з відповідної спеціальності, кожен з яких є автором (спів-автором) не менше трьох статей опублікованих впродовж останніх 5 років у рецензованих фахових виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз Scopus або Web of Science Core Collection, або автором (співавтором) не менше двох таких статей, а також одно-осібним автором наукової монографії, опублікованих впродовж останніх 5 років. У разі відсутності в країні докторів наук з відповідної спеціальності з відповідною кваліфікацією, вищий навчальний заклад (наукова установа) може сформувати постійно діючу спеціалізовану вчену раду шляхом залучення докторів філософії (зокрема, співробітників вищих навчальних закладів (наукових установ) із закордону), які є авторами (спів-авторами) не менше п'яťох статей з відповідної спеціальності, опублікованих впродовж останніх 5 років у рецензованих фахових виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз Scopus або Web of Science Core Collection.

7. Вищий навчальний заклад (наукова установа), у якому за відповідною спеціальністю не сформовано постійно діючу вчену раду за певною спеціальністю, але якого освітньо-наукова програма аспірантури за цією спеціальністю має чинний сертифікат про акредитацію від Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, може сформувати разову спеціалізовану вчену раду для захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії.

Разова спеціалізована вчена рада формується рішенням вченої ради вищого навчального закладу (наукової установи) для захисту дисертації аспіранта (особи, яка здобуває ступінь доктора філософії поза аспірантурою), який пройшов підготовку у цьому вищому навчальному закладі (науковій установі).

Разова спеціалізована вченої ради формується для захисту однієї дисертації, в складі 5 науково-педагогічних (наукових) працівників, у яких є науковий ступінь, і які здатні кваліфіковано оцінити якість представленої до захисту дисертації. Основним критерієм кваліфікації членів разової спеціалізованої вченої ради - авторство (співавторство) не менше двох статей за спеціалізацією та/або тематикою дисертації здобувача опублікованих впродовж останніх 5 років у наукових фахових виданнях, зокрема із переліку затвердженого МОН. Для участі в роботі разової спеціалізованої вченої ради вчений також повинен бути автором (співавтором) не менше трьох статей за відповідною спеціальністю, опублікованих у рецензованих фахових виданнях включених до міжнародних наукометричних баз Scopus або Web of Science.

В разі наявності у вищого навчального закладу (наукової установи) двох або більше акредитованих освітньо-наукових програм з різних спеціальностей, разова спеціалізована вчена рада може бути сформована за галуззю знань, або як міжгалузєва, із залученням вчених з різних спеціальностей, кожен з яких здатний кваліфіковано оцінити якість представленої до захисту дисертації.

8. Один вчений може бути членом не більше однієї постійно діючої вченої ради та/або не більше п'яти разових спеціалізованих вчених рад впродовж одного навчального року.

Керівники вищих навчальних закладів (наукових установ) та їх заступники не можуть бути членами спеціалізованих вчених рад.

9. Спеціалізовану вчену раду очолює її голова – співробітник вищого навчального закладу (наукової установи), який несе персональну відповідальність за дотримання вимог

законодавства з питань атестації здобувачів наукових ступенів під час роботи спеціалізованої вченої ради.

Голову спеціалізованої вченої ради призначає Вчена рада вищого навчального закладу (наукової установи) із числа докторів наук, співробітників, задіяних у підготовці аспірантів за відповідною спеціальністю, як правило – гаранта освітньо-наукової програми підготовки аспірантів за відповідною спеціальністю.

Одна особа може призначатися головою лише однієї постійно діючої спеціалізованої вченої ради, або головою не більше трьох разових спеціалізованих вчених рад впродовж одного навчального року. Забороняється призначення головою разової спеціалізованої вченої ради наукового керівника здобувача наукового ступеня, дисертація якого є предметом захисту.

Порядок роботи постійно діючих та разових спеціалізованих вчених рад вищого навчального закладу (наукової установи) визначає вчена рада відповідного вищого навчального закладу (наукової установи).

10. Керівники вищих навчальних закладів (наукових установ), в яких утворені спеціалізовані вчені ради, забезпечують їх ефективне функціонування, зокрема шляхом призначення, за погодженням з головою відповідної спеціалізованої вченої ради, вченого секретаря спеціалізованої вченої ради із складу наукових або науково-педагогічних працівників вищого навчального закладу (наукової установи) для супроводу роботи постійно діючої вченої ради. Супровід роботи разової спеціалізованої вченої ради може забезпечувати завідувач аспірантури, докторантури вищого навчального закладу (наукової установи).

Особа, яка супроводжує роботу спеціалізованої вченої ради не може бути її членом.

До обов'язків супроводу роботи спеціалізованої вченої ради належить:

- перевірка наявності документів здобувача, які подаються до спеціалізованої вченої ради разом з дисертацією (монографією, сукупністю статей) відповідно до переліку, який затверджує вчена рада вищого навчального закладу (наукової установи);

- забезпечення оприлюднення тексту дисертації (відомостей про опубліковану монографію, наукову доповідь за сукупністю статей) поданої до захисту і відгуки опонентів на веб-сайті вищого навчального закладу (наукової установи);

- інформування Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти про прийняття наукових здобутків здобувача до захисту, призначення опонентів, дату і місце захисту;

- повідомлення здобувача, голову, опонентів і членів спеціалізованої вченої ради про дату і місце захисту, забезпечення публічного оголошення цієї інформації;

- забезпечення інтернет-трансляції, а також належного звукозапису та/або відеозапису і стенограми засідання спеціалізованої вченої ради під час захисту;

- в разі успішного захисту, забезпечення підписання членами спеціалізованої вченої ради, які підтримали присудження наукового ступеня здобувачеві протоколу засідання ради а також першої сторінки дисертації (монографії, наукової доповіді підготовленої за сукупністю статей) та їх передача у бібліотеки відповідно до вимог цього Порядку;

- інформування вченої ради вищого навчального закладу (наукової установи) про результат захисту.

Оплата видатків пов'язаних із супроводом роботи спеціалізованої вченої ради здійснюється за рахунок бюджету вищого навчального закладу (наукової установи), в якому сформовано відповідну раду, за нормами навантаження, які затверджує вчена рада відповідного вищого навчального закладу (наукової установи).

11. В роботі спеціалізованої вченої ради беруть участь внутрішні опоненти – члени відповідної постійно діючої спеціалізованої вченої ради та/або співробітники вищого навчального закладу (наукової установи), в якій сформована спеціалізована вчена рада, і не менше двох зовнішніх опонентів – співробітники інших вищих навчальних закладів (наукових установ), які не задіяні в підготовці аспірантів і докторантів у цьому вищому навчальному закладі (науковій установі) і не є членами відповідної постійно діючої спеціалізованої вченої ради.

Оплата видатків, пов'язаних з роботою спеціалізованих вчених рад (зокрема, оплата праці членів спеціалізованої вченої ради, опонентів, їх відряджень) здійснюється за рахунок бюджету вищого навчального закладу, в якому створено спеціалізовану вчену раду, в межах фінансування виділеного на підготовку здобувачів вищої освіти в аспірантурі або докторантурі, або у випадку здобувачів наукового ступеня, які не пройшли підготовки в цьому вищому навчальному закладі (науковій установі) за рахунок здобувача, відповідно до кошторису, який щорічно затверджує і оприлюднює вчена рада вищого навчального закладу (наукової установи), в якому створено постійно діючу спеціалізовану вчену раду.

Норми оплати праці членів спеціалізованих вчених рад та внутрішніх і зовнішніх опонентів визначають МОН і Мінсоцполітики за погодженням з Мінфіном. З метою забезпечення об'єктивного розгляду та дотримання норм академічної доброчесності, мінімальна норма навантаження для атестації одного здобувача наукового ступеня складає: для опонентів і голови спеціалізованої вченої ради – не менше 12 годин кожному; для членів постійно діючої спеціалізованої вченої ради, які беруть участь у захисті – не менше 6 годин кожному.

12. Члени спеціалізованої вченої ради несуть персональну відповідальність за обґрунтованість прийнятих рішень, забезпечують високий рівень експертизи та вимогливості під час розгляду дисертацій та проведення їх захисту.

Дисертації осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, та дисертації (або наукові доповіді у разі захисту наукових досягнень, опублікованих у вигляді монографії або сукупності статей, опублікованих у вітчизняних та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях) осіб, які здобувають ступінь доктора наук, а також відгуки опонентів (внутрішніх та зовнішніх) оприлюднюються на офіційних веб-сайтах відповідних вищих навчальних закладів (наукових установ). В разі отримання в письмовій формі в період між оприлюдненням і захистом критичних зауважень до достовірності результатів, наукової новизни або якості представленої до захисту дисертації (наукової доповіді) від будь-якого вченого, спеціалізована вчена рада зобов'язана озвучити і розглянути такі зауваження під час публічного захисту.

Спеціалізована вчена рада забезпечує здійснення перевірки всіх наукових здобутків представлених до захисту (дисертації, монографії, сукупності статей, наукові праці, у яких відображено результати досліджень тощо) на їх відповідність принципам академічної доброчесності. У разі виявлення порушень академічної доброчесності, зокрема текстових запозичень, використання ідей, наукових результатів і матеріалів інших авторів без посилання на джерело, дисертація (монографія, сукупність статей) знімається з розгляду незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту.

Виявлення в дисертації (монографії, сукупності статей), авторові якої вже видано диплом доктора наук або доктора філософії (кандидата наук), текстових запозичень без посилання на джерело, є підставою для скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти відповідно до цього Порядку.

Вимоги до рівня наукової кваліфікації осіб, які здобувають наукові ступені

13. Ступінь доктора наук присуджується особі, яка за рішенням спеціалізованої вченої ради набула найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів світового рівня, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, чи класифікуються як новий науковий напрямок, мають загальнонаціональне або світове значення та опубліковані в наукових виданнях.

Набуття вказаних компетентностей засвідчується представленим до захисту науковим здобутком, а також публікаціями, зокрема за мінімальними вимогами, які встановлюються цим Порядком. Додатковим свідченням набуття вказаних компетентностей можуть бути

патенти, об'єкти права інтелектуальної власності тощо, відповідно до кількісних і якісних вимог встановлених стандартами вищої освіти для наукового рівня вищої освіти за спеціальністю.

14. Ступінь доктора філософії присуджується особі, яка за рішенням спеціалізованої вченої ради здобула теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволоділа методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провела власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення, і викладені у дисертації.

Набуття вказаних компетентностей засвідчується представленою до захисту дисертацією – самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в певній галузі знань або на межі кількох галузей, результати якого становлять оригінальний внесок у суму знань відповідної галузі (галузей) та оприлюднені у відповідних публікаціях.

15. За своїм цілісним змістом підготовлений до захисту науковий здобуток (дисертація, монографія, наукова доповідь за сукупністю статей) має відображати особистий внесок здобувача в розвиток наукових знань в обраній проблематиці.

Дисертація на здобуття наукового ступеня є кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто здобувачем у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Вимоги до оформлення дисертації, зокрема мінімальний обсяг тексту, який може бути різним за галузями, встановлюється МОН. Освітньо-наукова (наукова) програма вищого навчального закладу (наукової установи), може встановити максимальний та/або вищий мінімальний обсяг тексту дисертації, яка готується у відповідному вищому навчальному закладі (науковій установі).

Монографія, що подається на здобуття ступеня доктора наук – опублікована книга, яка містить узагальнені результати наукових досліджень автора, оформлена відповідно до вимог МОН. Монографія, що подається до захисту на здобуття ступеня доктора наук повинна бути опублікована без співавторів в одному з академічних видавництв, яке забезпечує анонімне рецензування і міжнародне розповсюдження своїх видань, перелік яких затверджується МОН.

Наукова доповідь за сукупністю статей, що подається на здобуття ступеня доктора наук готується здобувачем без співавторів і повинна містити узагальнені результати наукових досліджень автора, опублікованих раніше у фахових наукових виданнях. Вимоги до оформлення доповіді поданої до захисту на здобуття ступеня доктора наук за сукупністю статей, зокрема її мінімальний та/або максимальний обсяг встановлює вчена рада вищого навчального закладу (наукової установи). Допускається до захисту ступеня доктора наук за сукупністю статей вчений, який є автором (спів-автором) не менше 25 статей опублікованих у рецензованих фахових виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз Scopus або Web of Science Core Collection.

16. Перед захистом дисертації (монографії) здобувач наукового ступеня зобов'язаний опублікувати основні результати своєї наукової роботи у вигляді:

- статей у наукових, зокрема електронних, фахових виданнях України, перелік яких затверджується МОН.

- статей в рецензованих фахових виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз Scopus або Web of Science Core Collection.

Для допуску до захисту дисертації (монографії), у здобувача ступеня доктора наук повинно бути опубліковано не менше п'ятнадцяти статей (десять для здобувачів у природничих, фізико-математичних і технічних галузях знань), з яких не менше десяти - в рецензованих фахових виданнях включених до міжнародних наукометричних баз Scopus або Web of Science Core Collection. Якщо здобувач ступеня доктора наук захищає свій науковий здобуток у формі дисертації, і якщо у цього здобувача також попередньо опублікована

наукова монографія одно-осібного авторства, наявність такої монографії може замінити вимогу трьох статей, із числа необхідних для допуску до захисту.

Для допуску до захисту дисертації, у здобувача ступеня доктора філософії повинно бути опубліковано не менше двох статей, одна з яких - в рецензованому фаховому виданні, включеному до міжнародної наукометричної бази Scopus або Web of Science Core Collection. За рішенням спеціалізованої вченої ради вимога публікації статті в рецензованому фаховому виданні, включеному до міжнародної наукометричної бази Scopus або Web of Science Core Collection, може бути виконана представленням офіційного підтвердження прийняття відповідної статті до публікації.

Інші кількісні та якісні вимоги до наукової кваліфікації здобувачів наукового ступеня доктора наук і доктора філософії, зокрема вищі ніж мінімальні вимоги до кількості та обсягу публікацій можуть встановлюватися відповідними стандартами вищої освіти за спеціальностями.

17. Якщо у науковому здобутку представленому до захисту (дисертації, монографії, сукупності статей) використано ідеї або розробки, що належать співавторам, разом з якими опубліковані наукові праці, здобувач повинен відзначити цей факт у дисертації (монографії, науковій доповіді) з обов'язковим зазначенням конкретного особистого внеску в такі праці або розробки.

Здобувач засвідчує власним підписом, що наукові здобутки, які представлено до захисту (дисертація, монографія, сукупність статей, наукові праці, у яких відображено результати досліджень тощо) є його власним напрацюванням, і що всі запозичені ідеї, наукові результати, цитати супроводжуються належними посиланнями на публікації їх авторів.

Порядок захисту і присудження наукового ступеня

18. Здобувачі наукових ступенів мають право на вибір спеціалізованої вченої ради, у яких проводитиметься захист їх наукових здобутків.

19. Для захисту дисертації (монографії, сукупності статей), здобувач ступеня доктора наук звертається до постійно діючої спеціалізованої вченої ради за спеціальністю, яка відповідає проблематиці його наукової роботи з клопотанням провести публічний захист його наукових досягнень.

Здобувач ступеня доктора наук допускається до захисту після не менше 5 років стажу за основним місцем роботи на посаді наукового або науково-педагогічного працівника вищого навчального закладу або наукової установи.

Здобувач ступеня доктора наук допускається до захисту рішенням спеціалізованої вченої ради вищого навчального закладу (наукової установи), у якій планується захист на підставі попереднього розгляду поданого до захисту наукового здобутку, документів, які подаються разом з дисертацією (монографією, сукупністю статей) відповідно до переліку, який затверджує вчена рада вищого навчального закладу (наукової установи), та власної заяви здобувача. Під час цього попереднього розгляду спеціалізована вчена рада приймає рішення про власну спроможність належно оцінити наукові здобутки здобувача виходячи із кваліфікації та наукових публікацій членів ради.

В разі позитивного рішення, належна кваліфікація членів спеціалізованої вченої ради - список їх публікацій, які відповідають тематиці здобувача - засвідчується Головою спеціалізованої вченої ради і надсилається разом з офіційним повідомленням про прийняття дисертації (монографії, сукупності статей) до захисту Національному агентству із забезпечення якості вищої освіти.

20. Захист дисертації на здобуття ступеня доктора філософії, як правило проводиться в спеціалізованій вченій раді, сформованій вищим навчальним закладом (науковою установою), у якому здобувач проходив підготовку в аспірантурі або до якого був прикріплений, як особа яка здобуває ступінь доктора філософії поза аспірантурою.

Якщо у вищому навчальному закладі (науковій установі) сформована постійно діюча спеціалізована вчена рада за відповідною спеціальністю, здобувач ступеня доктора філософії допускається до захисту головою цієї ради на підставі особистої заяви-клопотання здобувача, яка погоджена з його науковим керівником.

Якщо у вищому навчальному закладі (науковій установі) не сформована постійно діюча спеціалізована вчена рада за відповідною спеціальністю, але освітньо-наукова програма за цією спеціальністю акредитована Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, вчена рада вищого навчального закладу (наукової установи), відповідно до цього Порядку формує разову спеціалізовану вчену раду для захисту дисертації на підставі заяви-клопотання здобувача, погодженої з його науковим керівником.

При відсутності у вищого навчального закладу (наукової установи) чинного сертифіката про акредитацію відповідної освітньо-наукової програми, вчена рада відповідного вищого навчального закладу (наукової установи) може звернутись до вищого навчального закладу (наукової установи), в якому сформовано постійно діючу спеціалізовану вчену раду із клопотанням провести захист дисертації здобувача ступеня доктора філософії.

У виняткових випадках, здобувач ступеня доктора філософії може, без погодження свого наукового керівника, звернутися до голови постійно діючої спеціалізованої вченої ради з відповідної спеціальності, сформованої в вищому навчальному закладі (науковій установі), іншому ніж тому де проходила підготовка, із заявою-клопотанням провести захист його дисертації.

Якщо захист дисертації проводиться у вищому навчальному закладі (науковій установі), іншому ніж тому, в якому проходила підготовка здобувача, спеціалізована вчена рада, яка приймає дисертацію до захисту має право звернутися до вищого навчального закладу (наукової установи), в якому проходила підготовка, для отримання додаткової інформації, необхідної для повного, всебічного й об'єктивного розгляду дисертації та для оцінки відповідності рівня наукової кваліфікації здобувача стандарту вищої освіти третього (освітньо-науково) рівня відповідної спеціальності.

Здобувач ступеня доктора філософії допускається до захисту лише після успішного завершення освітньо-наукової програми аспірантури вищого навчального закладу (наукової установи). Свідченням завершення відповідної освітньо-наукової програми є академічна довідка за формою, яку затверджує вчена рада вищого навчального закладу (наукової установи).

21. Публічний захист дисертації (монографії, сукупності статей) здобувача перед спеціалізованою вченою радою відбувається не раніше ніж за два місяці, і не пізніше ніж за 6 місяців з дня подачі дисертації (монографії, сукупності статей) до захисту.

Порядок попереднього розгляду (допуску до захисту) та перелік обов'язкових документів, які супроводжують дисертацію (монографію, сукупність статей) при подачі до захисту встановлює вчена рада вищого навчального закладу (наукової установи), в якій утворена спеціалізована вчена рада.

22. З метою забезпечення незалежності експертизи змісту дисертації (монографії, сукупності статей), в двотижневий термін після подачі дисертації (монографії, сукупності статей) до захисту, голова спеціалізованої вченої ради призначає опонентів з числа компетентних наукових або науково-педагогічних працівників з науковим ступенем, у яких є публікації за останніх 5 років із проблематики, за якою підготовлено дисертацію (монографію, сукупність статей) до захисту.

Для розгляду дисертації (монографії, сукупності статей) на здобуття ступеня доктора наук призначаються два внутрішні опоненти із числа членів постійно діючої спеціалізованої вченої ради, у якій проходить захист, і три зовнішні опоненти - доктори наук, співробітники інших вищих навчальних закладів (наукових установ), зокрема закордонних, які не є членами цієї постійно діючої спеціалізованої вченої ради, і які здатні компетентно оцінити якість підготовленої дисертації (монографії, сукупності статей).

Для розгляду дисертації на здобуття ступеня доктора філософії у постійно діючій спеціалізованій вченій раді призначаються два внутрішні опоненти із числа її членів, а також два зовнішні опоненти, співробітники інших вищих навчальних закладів (наукових установ), зокрема закордонних, які не є членами цієї постійно діючої спеціалізованої вченої ради, і які здатні компетентно оцінити якість підготовленої дисертації.

Для розгляду дисертації на здобуття ступеня доктора філософії в разовій спеціалізованій вченій раді призначаються два внутрішні опоненти із числа наукових та науково-педагогічних працівників вищого навчального закладу (наукової установи), задіяних у виконанні освітньо-наукової програми здобувача, і два зовнішні опоненти, співробітники інших вищих навчальних закладів (наукових установ) зокрема закордонних, які здатні компетентно оцінити якість підготовленої дисертації.

Всі опоненти є рівноправними членами спеціалізованої вченої ради під час відповідного захисту.

Опонентом не може бути:

голова, вчений секретар спеціалізованої вченої ради, в якій проводиться захист;

науковий керівник (консультант) здобувача;

співавтор будь-якої опублікованої праці здобувача, поданої до спеціалізованої вченої ради, як такої, що відображає наукові результати здобувача, представлені до захисту;

Зовнішні опоненти та науковий керівник (консультант) не можуть бути співробітниками однієї і тієї самої організації. Вчені, які в минулому працювали разом із здобувачем в рамках наукових проектів (грантів), або в яких існує потенційний конфлікт інтересів із здобувачем, не можуть бути призначені зовнішніми опонентами.

Впродовж одного навчального року особа може бути призначена внутрішнім опонентом не більше як для п'яти захистів, і зовнішнім опонентом не більше як для трьох захистів.

23. Опоненти, на основі вивчення дисертації (монографії, сукупності статей), у місячний строк з дня оприлюднення дисертації (відомостей про опубліковану монографію, наукової доповіді) на офіційному сайті вищого навчального закладу (наукової установи), подають спеціалізованій вченій раді відгук, оформлений відповідно до вимог спеціалізованої вченої ради. У разі коли відгук не відповідає визначеним вимогам, спеціалізована вчена рада повертає його опоненту для доопрацювання або замінює опонента.

Для всебічної оцінки якості підготовки здобувача, опоненти за бажанням можуть також розглянути праці опубліковані здобувачем за темою дисертації (монографії), і включити оцінку цих праць у свої відгуки.

Копії письмових відгуків опонентів видаються здобувачеві на ознайомлення не пізніше ніж за два тижні до захисту.

За бажанням здобувача спеціалізована вчена рада зобов'язана проводити захист дисертації за наявності негативного відгуку від одного з опонентів. Якщо негативні відгуки надійшли від двох або більше опонентів, захист дисертації не проводиться, а дисертація (наукова доповідь) повертається здобувачу наукового ступеня для доопрацювання і можливої повторної подачі до захисту.

24. Спеціалізована вчена рада зобов'язана надіслати офіційне повідомлення Національному агентству із забезпечення якості вищої освіти про прийняття дисертації (монографії, сукупності статей) до захисту і про призначення опонентів в строки і за формою встановленою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти у місячний строк проводить перевірку академічної доброчесності та відповідності кваліфікації призначених опонентів тематиці дисертації (монографії, сукупності статей) поданої до захисту і акредитує спеціалізовану вчену раду в разі не виявлення невідповідностей. В разі ненадання Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти у визначений строк документа, який підтверджує акредитацію спеціалізованої вченої ради або рішення про відмову у його видачі, вищий навчальний (наукова установа) має право проводити захист на підставі чинного сертифікату про акредитацію відповідної освітньо-наукової програми.

Повідомлення про прийняття дисертації до захисту, його місце, час і дату, інформація про призначення опонентів та акредитацію спеціалізованої вченої ради оприлюднюється на офіційному веб-сайті Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти разом з посиланням на офіційний веб-сайт вищого навчального закладу (наукової установи), на якому оприлюднена дисертація (відомості про опубліковану монографію, наукова доповідь).

25. Дисертації (відомості про опубліковану монографію, наукові доповіді) осіб, які здобувають ступінь доктора наук, та дисертації осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, а також інформація про призначення опонентів, місце, час і дату захисту, оприлюднюються на офіційних веб-сайтах відповідних вищих навчальних закладів (наукових установ) та в Національному репозитарії академічних текстів не пізніше ніж за шість тижнів до дати публічного захисту.

Забороняється усувати недоліки, виявлені у дисертації (монографії, науковій доповіді за сукупністю статей) після її оприлюднення.

Відгуки опонентів оприлюднюються на офіційних веб-сайтах відповідних вищих навчальних закладів (наукових установ) та в Національному репозитарії академічних текстів не пізніше ніж за два тижні до дати публічного захисту.

Один друкований примірник дисертації (наукової доповіді) не пізніше ніж за місяць до захисту передається здобувачем у бібліотеку вищого навчального закладу (наукової установи) де проводитиметься захист. В разі успішного захисту, до цього примірника дисертації прикріплюється протокол засідання спеціалізованої вченої ради, підписаний всіма членами відповідної ради, які підтримали рішення про присудження ступеня.

В разі успішного захисту, спеціалізована вчена рада у місячний термін передає другий друкований примірник дисертації (монографії, наукової доповіді) до Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського Національної академії наук для зберігання. Перша сторінка цього примірника підписується всіма членами спеціалізованої вченої ради, які підтримали рішення про присудження ступеня.

26. Прилюдний захист дисертації проводиться на засіданні спеціалізованої вченої ради. Захист дисертації повинен мати характер відкритої наукової дискусії, в якій зобов'язані взяти участь кожен опонент, а також за бажанням, кожен присутній на засіданні.

Присутність на засіданні спеціалізованої вченої ради під час захисту дисертації (монографії, сукупності статей) здобувача наукового ступеня – обов'язкова. Присутність на засіданні спеціалізованої вченої ради під час захисту дисертації (монографії, сукупності статей) наукового керівника (консультанта) здобувача наукового ступеня забороняється.

Засідання транслюється в інтернеті на офіційній веб-сторінці вищого навчального закладу (наукової установи), а також фіксується на відповідних аудіо- і відео-носіях.

Керує засіданням голова спеціалізованої вченої ради.

Засідання постійно діючої вченої ради вважається правоможним у разі, коли в його проведенні взяли участь голова, всі призначені опоненти, і не менш як дві третини складу цієї ради.

Засідання разової спеціалізованої вченої ради вважається правоможним у разі, коли в його проведенні взяли участь голова і всі призначені опоненти.

Якщо з поважної причини на засіданні спеціалізованої вченої ради відсутній один з опонентів, голова може прийняти рішення про проведення захисту дисертації (монографії, сукупності статей) за наявності позитивного відгуку цього відсутнього опонента.

В разі необхідності, присутність зовнішніх опонентів може бути забезпечена віртуально через відеозв'язок.

Захист дисертації (монографії, сукупності статей) не може проводитися у разі відсутності більше ніж одного опонента або за відсутності опонента, який подав негативний відгук.

Особливості розгляду дисертацій, що містять державну таємницю, визначаються рішенням МОН за погодженням з СБУ з урахуванням вимог Закону України "Про державну таємницю".

27. Після закінчення захисту спеціалізована вчена рада голосує щодо присудження наукового ступеня здобувачеві. Голосування голови спеціалізованої вченої ради і кожного із опонентів є відкритим і поіменним, і засвідчується їх особистим підписом у протоколі засідання. Члени постійно діючої спеціалізованої вченої ради голосують таємно у відповідності з процедурою, яка затверджується вченою радою відповідного вищого навчального закладу (наукової установи).

Рішення постійно діючої спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня вважається позитивним, якщо за нього проголосувало не менш як три чверті членів ради, які брали участь у засіданні, а також не менше двох зовнішніх опонентів.

Лише одностайне рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня вважається позитивним.

Здобувач має право за письмовою заявою зняти дисертацію (монографію, сукупність статей) з розгляду на засіданні спеціалізованої вченої ради до початку голосування та у подальшому подати її до захисту як нову працю, крім випадків, зазначених у пункті 12 цього Порядку.

28. Спеціалізована вчена рада у місячний строк після захисту дисертації надсилає Національному агентству із забезпечення якості вищої освіти і адміністратору (розпоряднику) Єдиної державної електронної бази з питань освіти повідомлення про своє рішення щодо присудження (відмови) наукового ступеня відповідному здобувачеві.

Відгуки про дисертацію, стенограма (розшифрована і засвідчена фонограма та/або відеозапис) засідання та протокол голосування зберігаються в архіві вищого навчального закладу (наукової установи), в якому утворено відповідну спеціалізовану вчену раду.

29. В разі позитивного рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня, вищий навчальний заклад (наукова установа) видає здобувачеві відповідний диплом, в порядку, який встановлює вчена рада вищого навчального закладу (наукової установи).

Рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня доктора наук або доктора філософії набирає чинності з моменту його прийняття.

30. У разі прийняття спеціалізованою вченою радою негативного рішення щодо присудження наукового ступеня, здобувачеві може бути надано право повторного захисту дисертації (монографії, сукупності статей) після внесення корективів або виправлень в представлений текст. В разі повторного захисту, голова спеціалізованої вченої ради зобов'язаний призначити нових опонентів для розгляду дисертації (монографії, сукупності статей) у строки і за вимогами пункту 22 цього Порядку. Порядок проведення повторного захисту дисертації (монографії, сукупності статей) встановлює вчена рада вищого навчального закладу (наукової установи) на основі цього Порядку.

Порядок позбавлення наукового ступеня

31. Відповідальність за науковий рівень захищеної дисертації (монографії, сукупності статей), і за відсутність у ній академічного плагіату несе вищий навчальний заклад (наукова установа), у якому проводився захист.

Виявлення академічного плагіату в захищеній дисертації та/або визнання захищеної дисертації (монографії, сукупності статей), як такої, що не відповідає належному науковому рівню та/або визнання роботи спеціалізованої вченої ради, як такої, що не відповідає стандартам визначеним в Положенні про акредитацію спеціалізованих вчених рад, може бути підставою для дисциплінарних стягнень вищим навчальним закладом (науковою установою) з голови відповідної спеціалізованої вченої ради.

32. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти може здійснювати вибірковий контроль за якістю захищених дисертацій (монографій, сукупностей статей)

шляхом призначення експертиз для перевірки належного наукового рівня або наявності академічного плагіату у цих працях.

Підставою для перевірки захищеної дисертації (монографії, сукупності статей), є письмова скарга отримана Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти у встановленому ним порядку. Анонімні скарги не розглядаються. Не підлягають перевірці дисертації, в результаті захисту яких присуджено науковий ступінь більше ніж десять років до моменту отримання скарги.

Скарги отримані у встановленому порядку оприлюднюються на офіційному сайті Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти не пізніше, як через два тижні з дня їх отримання.

Скарги щодо наукового рівня захищених дисертацій та/або щодо роботи спеціалізованих вчених рад розглядаються Апеляційним комітетом Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Скарги щодо наявності академічного плагіату в захищених дисертаціях розглядаються Комітетом з питань етики Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Відповідний комітет Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти розглядає кожну скаргу на своєму публічному засіданні не пізніше, як через 3 місяці з дня її отримання, з обов'язковим запрошенням автора скарги, вченого, щодо наукової роботи якого висунуто скаргу та голову спеціалізованої вченої ради, в якій проводився захист дисертації (монографії, сукупності статей), яка є предметом скарги.

33. Для забезпечення всебічного розгляду отриманої скарги Апеляційний комітет та/або Комітет з питань етики Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти можуть призначити експертизу захищеної дисертації (монографії, сукупності статей).

Експертизу захищеної дисертації (монографії, сукупності статей) щодо її наукового рівня, проводить постійно діюча спеціалізована вчена рада з відповідної спеціальності – інша ніж та, у якій проводився захист здобувача наукового ступеня, або склад якої повністю оновлений – за процедурою захисту, яка відповідає цьому Порядку. Результат експертизи захищеної дисертації (монографії, сукупності статей) щодо її наукового рівня розглядається на публічному засіданні Апеляційного комітету Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти не пізніше ніж через 6 місяців з дня призначення експертизи.

До експертизи захищеної дисертації (монографії, сукупності статей) щодо наявності у ній академічного плагіату Комітет з питань етики Національного агентства може залучати громадські організації, незалежних фахівців, Науково-дослідний центр з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України, інші наукові установи тощо. Результат експертизи щодо наявності академічного плагіату в захищеній дисертації (монографії, сукупності статей) передається Комітету з питань етики Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для розгляду на його публічному засіданні не пізніше ніж через 3 місяці з дня призначення експертизи.

Витрати на проведення експертизи захищеної дисертації (монографії, сукупності статей) оплачує особа, яка подала відповідну скаргу. В разі визнання скарги обгрунтованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, відповідні витрати компенсуються вищим навчальним закладом (науковою установою), якого спеціалізована вчена рада прийняла неправомірне рішення про присудження наукового ступеня.

34. Висновки Апеляційного комітету і Комітету з питань етики Національного агентства приймаються більшістю голосів від їх складу. Висновком розгляду може бути:

- відхилення скарги через недостатню її обгрунтованість;
- визнання захищеної дисертації (монографії, сукупності статей), як такої, що не відповідає належному науковому рівню або такої, яка містить академічний плагіат;
- визнання роботи спеціалізованої вченої ради, як такої, що не відповідає стандартам визначеним в Положенні про акредитацію спеціалізованих вчених рад.

В разі визнання Апеляційним комітетом або Комітетом з питань етики Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти захищеної дисертації (монографії, сукупності

статей), як такої, що не відповідає належному науковому рівню або такої, яка містить академічний плагіат, відповідні комітети зобов'язані внести подання про скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня на розгляд Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти під час наступного його чергового засідання.

35. Рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти про скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня приймається таємним голосуванням, більшістю від складу Національного агентства. Наслідками такого рішення є:

визнання недійсним відповідний диплом про науковий ступінь;
скасування акредитації спеціалізованої вченої ради, яка присудила відповідний науковий ступінь, і заборону відповідному вищому навчальному закладу (науковій установі) клопотати про акредитацію спеціалізованих вчених рад впродовж одного року;
заборона науковому керівнику, опонентам, які надали позитивні висновки у своїх відгуках про дисертацію (монографію, сукупність статей), яку захищено, членам ради (у випадку захисту в постійно діючій спеціалізованій вченій раді) та голові відповідної спеціалізованої вченої ради, брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки.

Особа, якої науковий ступінь визнано недійсним, її науковий керівник, опоненти, голова спеціалізованої вченої ради, а також голова вченої ради вищого навчального закладу (наукової установи), у якій сформовано відповідну спеціалізовану вчену раду і адміністратор (розпорядник) Єдиної державної електронної бази з питань освіти, повідомлюється письмово про рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти про скасування рішення спеціалізованої вченої ради щодо присудження наукового ступеня не пізніше, як через два тижні від дня прийняття відповідного рішення.

Якщо особі, якої науковий ступінь визнано недійсним, був виданий диплом доктора або кандидата наук рішенням Атестаційної колегії МОН, Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти скеровує своє рішення про визнання відповідного наукового ступеня недійсним до МОН для визнання відповідного диплому про науковий ступінь недійсним.

Рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти про скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня може бути оскаржене в суді відповідно до законодавства.

Визнання документів про наукові ступені

36. Визнання документів про наукові ступені, які видані відповідно до законодавства інших держав, здійснюється вищими навчальними закладами (науковими установами), у випадках зарахування на навчання та/або на посади наукових або науково-педагогічних працівників або МОН в установленому ним порядку.

Власники дипломів про наукові ступені, виданих вищими навчальними закладами (науковими установами) інших держав, отримують права та гарантії передбачені законодавством України для власників дипломів про наукові ступені, виданих в Україні, з дати прийняття у встановленому порядку рішення про визнання.

37. Перед проведенням конкурсу на заміщення посади наукового або науково-педагогічного працівника, вищий навчальний заклад (наукова установа) має право оприлюднити список інших вищих навчальних закладів (наукових установ), яких дипломи про науковий ступінь даний вищий навчальний заклад (наукова установа) визнає без додаткової експертизи чи розгляду. Порядок визнання наукових ступенів здобутих в інших навчальних закладах (наукових установах) встановлюється вченою радою вищого навчального закладу (наукової установи).

Виготовлення і видача дипломів

38. Виготовлення і видача дипломів, а також їх дублікатів здійснюється вищим навчальним закладом (науковою установою), який присудив відповідний науковий ступінь відповідно до зразка, який затверджує вчена рада відповідного вищого навчального закладу (наукової установи).

Видані дипломи про наукові ступені реєструються у Єдиній державній електронній базі з питань освіти відповідно до законодавства.

39. Особам, яким присуджено ступінь кандидата наук, за їхнім бажанням вищий навчальний заклад (наукова установа), у спеціалізованій вченій раді якого (якої) захищено дисертацію, може видавати диплом доктора філософії з відповідної галузі наук. Відшкодування витрат на виготовлення таких дипломів здійснюється за рахунок коштів осіб, які їх отримують.